

Evidencijski broj / Article ID: 18751205
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

600 GODINA ORLANDOVA KIPA

str. 32

Stoljetni simbol
Dubrovnika obljetnicu
postavljanja dočeka
skriven u drvenoj
kutiji

KULTURA

ORLANDO KAO NAŠ SUVREMENIK Izložba učenika Umjetničke škole Luke Sorkočevića, izložba fotografija "Orlandove ratne godine" u Muzeju Domovinskog rata, predavanja, predstave i koncerti neka su u nizu događanja kojima Dubrovčani slave Orlandov rodendan

GRAD DUBROVNIK / ORLANDO 600

Stoljetni simbol dubrovačke neovisnosti i slobode dočekao je obljetnicu postavljanja u srce Grada skriven u drvenoj kutiji

Tia Špero

Smješten u srcu Grada, ispred crkve svetog Vlaha, Orlandov stup stoljećima je jedan od najprepoznatljivijih simbola Dubrovnika. Ove godine obilježava se 600 godina od njegova postavljanja 1419., kada ga je uz pomoć domaćeg majstora Antuna Ragusea izradio Bonino di Jakopo iz Milana. Stari Dubrovčani njegov su kip promptno iskoristili u praktične svrhe, a osim što su mnogi nesretnici na njemu završili kao na stupu za kažnjavanje, na njegovu postolju urezana je i mjera od 51,2 centimetra, točna duljina lakta Orlandove desne ruke što je postao "dubrovački lakat", mjera kojom se mjerila tkanina.

Legenda o vitezu Orlandu ili Rolandu, kako se drugdje naziva, plela se od 9. stoljeća, kada je u biografiji Karla Velikog opisan kao grof koji je na strani franačke vojske sudjelovao u čuvenoj bitki protiv Vaskonaca. No Orlando postaje simbolom srednjovjekovnih vrlina viteštva, junaštva i odanosti zbog poeme "Pjesan o Rolandu" s kraja 11. stoljeća u kojoj se taj vitez bori protiv nevjernika Saracena, u duhu tadašnjeg zanosa križarstvom. Tri stoljeća kasnije Matteo Maria Boiardi ispevao je "Zaljubljenog Orlanda", a u 16. stoljeću Ludovico Ariosto renesansno remek-djelo "Bijesni Orlando". Tako se stvarao mit o čovjeku čiji će kipovi još godinama poslije krasiti gradske trgove po čitavoj Europi, postavljani kao simbol ekonomske moći i autonomije.

Mislili da je otjerao Saracene

Na krajnji jug stiže zahvaljujući Žigmundu Luksemburškom, hrvatsko-ugarskom vladaru, koji praksu postavljanja Orlandovih kipova u zaslužnim gradovima preuzima od svog oca Karla IV., a putem se negdje ubacila i legenda o hrabrom vitezu koji je jednom davno u bitki pored Lokruma branio Dubrovnik od Saracena, što uopće nije istina!

Za Žigmunda je bilo naročito važno da su mu Dubrovčani očitovali vjernost tako da je prilikom svog boravka u samom Dubrovniku 1396. udijelio Dubrovčanima mogućnost podizanja drvenog Orlandova stupa. To je bio vidljiv, sugestivan znamen – dokaz pripadnosti hrvatsko-ugarskoj kruni pod čijom zaštitom su Dubrovčani uživali svoju de facto nezavisnost. Takva poruka ponovno je došla do izražaja dva desetljeća kasnije. Naime, nakon što je Žigmund konačno uspio poraziti suparnički tabor, Ladislav Napuljski je, pokušavajući izvući bar neku korist iz takve situacije, prodao svoje pravo na Dalmaciju Mlečanima, koji su uspjeli redom zauzeti svoje nekadašnje istočnojadranske posjede, međutim bez Dubrovnika. Od trenutka kad je otpavljen posljednji mletački knez iz grada pod Srdem, Dubrovnik se prometnuo u aristokratsku republiku, a to su Dubrovčani svima davali do znanja, naročito Veneciji, podigavši na Placi ovaj put kameni stup Orlanda, upravo u trenutku kad su ostali dalmatinski gradovi na svo-

Orlando 600 godina

MUZEJ DOMOVINSKOG RATA DUBROVNIK

“
 ORLANDA SU PODIGLI DUBROVČANI BAŠ U TRENUTKU KADA SU U DALMACIJI NICALI MLETAČKI LAVOVI

dr. sc. Nikša Varezić povjesničar

NEIZVJESNA SUDBINA

Baš kao u ratu (slika lijevo), Orlando je skriven (slika gore) dok Hrvatski restauratorski zavod odlučuje o restauraciji

jim gradskim trgovima postavljali mletačke lavove – objasnio nam je povijesni kontekst postavljanja Orlandova stupa u Dubrovniku povjesničar dr.sc. Nikša Varezić. Varezić je također, u povodu obilježavanja Orlandove godine u Dubrovniku održao predavanje "Orlandov stup – simbol sazrijevanja dubrovačke komune", što je bilo samo jedno u nizu mnogobrojnih događanja kojima Dubrovčani slave postavljanje ovog kipa u svom gradu. U Orlandovu čast ove godine organizirano je i snimanje milenijske fotografije na kojoj su brojku 600 oko Orlanda oformili njegovi imenjaci i imenjakinje, održane su likovne radionice, koncerti, kazališne i plesne predstave, izložbe, plivački miting, pa čak i prezentacija i degustacija jela pripremljenih prema tradicionalnim receptima dubrovačke kuhinje.

Kraš je ovom prigodom prema ideji Dubrovkinje Nikoline Farčić dao izraditi čokoladu "Orlando – Dubrovački lakat čokolade", koja je dugačka, naravno, točno jedan lakat, a po Orlandu nazvan je i koktel Udruge barmena Dubrovnik te sladoled kultne slastičarnice Dolce Vita.

Važnost Orlanda za Dubrovnik i Dubrovčane, pokazali su ovim manifestacijama, neizmjerena je. I kao spomen na slavnu povijest, ali i podsjetnik na osobne uspomene

Potaknuo je mitove zbog kojih se pisala iskrivljena povijest, njegov lakat postao je krojačka mjera, a bio je i ozloglašen kao stup za kažnjavanje

svakog građanina vezane čvrsto uz Orlandov stup. Ne smijemo zato propustiti spomenuti i trenutno stanje u kojem se nalazi Orlando u godini svog 600. rođendana. Zadnjih je godina više puta restauriran, više ili manje uspješno, što zbog oštećenja nastalih zubom vremena, potresima i vanjskim utjecajima, a među ostalim i kontroverznim postavljanjem prevelike hrvatske zastave zbog koje se Orlando gotovo srušio. Hoće li se moći obnoviti ili će biti zaminjen replikom, prerano je reći, oko neuspjelih restauracija lome se koplja, a nakon zaljubljenog i bijesnog na red je nažalost došao "okovani Orlando".

Podsjetnik na ratne dane

Dok Hrvatski restauratorski zavod provodi monitoring pukotina kako bi se utvrdilo stanje i najbolji način pristupa obnovi Orlanda, on stoji zarobljen iza drvene konstrukcije na koju je otužno nalijepljena njegova fotografija, neodoljivo time podsjećajući na ratne godine u kojima je zatvoren daskama i okružen vrećama pijeska i dalje prkosno i nepokolebljivo stajao, a umjesto fotografije, na daskama je bio naslikan njegov lik, utjelovljenje libertasa, slobode i neovisnosti. Želimo Orlandu stoga još barem 600 sretnih godina i svim se srcem nadamo da se neće utopiti u moru vječno širećih ugotiteljskih suncobrana. ●